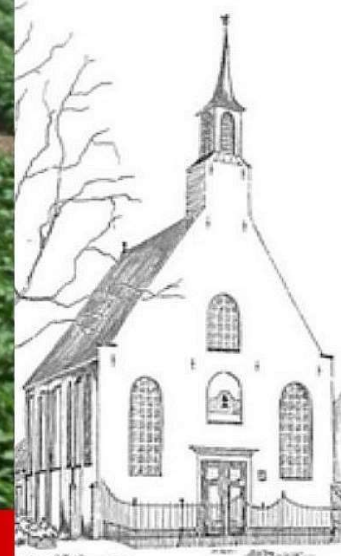

kerkblad DE VERBINDING

Protestantse Kerk

Protestantse gemeenten
Lage Zwaluwe en Terheijden - Wagenberg

7de jaargang, oktober 2024

Predikant

Ds. Marijn Gilhuis
Amerweg 2A, 4926 CZ Lage Zwaluwe
T: 0168 - 85 34 45 / 06 - 18 31 56 90
E: marijngilhuis@gmail.com

Kerkelijk medewerker

Jolanda Vos - van der Linde
Kapucijnenhof 10, 4904 RB Oosterhout
Werkdagen: dinsdag en woensdag
T: 06 - 22289713
E: jolandavos.kerkwerk@gmail.com

Protestantse gemeente Lage Zwaluwe

E: info@protestantsegemeentelagezwaluwe.nl
W: www.protestantsegemeentelagezwaluwe.nl

Voorzitter: Ad Verdoorn
Kerkstraat 57, 4926 CV Lage Zwaluwe
T: 06 - 30702705
E: ad.verdoorn@noa-advies.nl

Scriba: Kees Groeneveld
Schoven 1, 4926 DR Lage Zwaluwe
T: 06 - 11 41 27 80
E: scribalz@outlook.com

Protestantse gemeente Terheijden - Wagenberg

E: info@pkn-terheijdenwagenberg.nl
W: www.pkn-terheijdenwagenberg.nl

Scriba en vicevoorzitter: Annette Houtekamer - van Dam
Hartelweg 22, 4825 BZ Breda
T: 076 - 5870320
E: jaapannettehoutekamer@ziggo.nl

*Dit kerkblad is een uitgave van de Protestantse gemeenten
Lage Zwaluwe en Terheijden - Wagenberg*

*Kopij novembernummer 2024 inleveren tot 20 oktober 2024
kerkblad.de.verbinding@gmail.com*

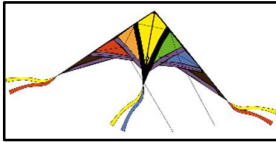
Redactie
Inge Berendsen
Loes van der Eijk

Van de redactie

Terwijl hier de regen tegen de ruit slaat leggen wij weer de laatste hand aan deze 'Verbinding'. Echt herfst nu en de kachel is aan. Fijn om flink wat te lezen te hebben als het weer niet uitnodigt om naar buiten te gaan en het binnen behaaglijk is. Deze 'Verbinding' staat vol met lezenswaardige verhalen en verslagen, terugblikkend op voorbije vieringen en vooruitkijkend naar wat er allemaal gebeurt in onze beide kerken in de maand november. We zijn niet alleen maar lokaal actief maar kijken ook over onze grenzen. Heleen schreef een interessant (vervolg) verhaal over haar verblijf in Tanzania en als u dit leest is Annette al weer in Zuid-India waar ze bij DHAN aan het werk is. En als we dan niet zelf verre reizen maken, halen we wel mensen uit zo'n ver land naar hier, ook al wordt het steeds moeilijker om daarvoor een visum te krijgen. Hoe dan ook; we blijven elkaar ontmoeten, in onze kerken, in onze dorpen en over onze grenzen want zo leren we elkaar kennen en waarderen. Wij wensen u weer veel leesplezier!

De redactie
Inge Berendsen
Loes van der Eijk

Gesprekken over wie we willen zijn als gemeente

De komende maanden wil de kerkenraad het gesprek in de gemeente op gang brengen over wat we als gemeente belangrijk vinden en wie we willen zijn in de toekomst. Voor de zomer hebben we in de kerkenraad en in een gemeentevergadering erover gesproken. Met de startzondag (elders lees je er meer over) hebben we ook bij deze vragen stilgestaan.

De kerkenraad vindt het belangrijk dat zoveel mogelijk mensen meepraten. Daarom zie je hieronder verschillende data en tijden waarop mensen bij elkaar kunnen komen om hierover te praten. De onderwerpen vind je naast de data. Let er op dat je ook aansluit bij gesprekken die gaan over de ideeën voor de toekomst. Dan worden de idealen die we hebben, in het licht van de uitdagingen van deze tijd, concreet: wat kunnen en willen we gaan doen om gemeente te zijn in het Licht van het Evangelie? Dat is best spannend: zal het ons lukken om grote woorden te vertalen in daden die te doen zijn? Ik heb er vertrouwen in en ben heel benieuwd naar hoe jullie erover denken. Kom en praat mee!

Als je mee wilt doen, zou het fijn zijn als je het laat weten. Maar voel je ook vrij om zomaar een keer aan te sluiten. We hebben de momenten verspreid in tijd en plaats. Vanzelfsprekend kun je vanuit Lage Zwaluwe deelnemen aan een gesprek in Terheijden of omgekeerd. In de komende Verbindingen zullen we verslag doen van hoe de gesprekken tot dan toe gaan.

(22 september - Startzondag
thema: Kern, uitdagingen en ideeën)

9 oktober – Ganshoek: 10 – 12 uur
thema: Kern, uitdagingen en ideeën

17 oktober – Cantorij, vooraf aan de repetitie
thema: Uitdagingen en ideeën

18 oktober – 10 uur Koffieochtend Terheijden
thema: Uitdagingen en ideeën

21 oktober – Lage Zwaluwe, consistorie, 19.30 – 21.00 uur
thema: Uitdagingen en ideeën

30 oktober – Terheijden, 19.30 – 21.00 uur
thema: Uitdagingen en ideeën

13 november – Lage Zwaluwe –
Gemeenteavond, kerk, 19.30 – 21.00 uur
thema: Ideeën – En wat zouden we kiezen?

25 november – Terheijden – Gemeentemiddag,
Witte Kerkje, 14.00 – 15.30 uur
thema: Ideeën – En wat zouden we kiezen?

10 december - Kerkenraad
thema: Ideeën – En wat zouden we kiezen?

januari/ februari – kerkdienst Lage Zwaluwe –
gemeentevergadering
Presenteren van de ideeën en de koers van de
gemeente.

Waarom deze gesprekken?

We willen nieuwe stappen zetten in hoe we ons geloof handen en voeten geven in onze dorpen. De eerste stap is om na te gaan wat de kern is van ons gemeentezijn. Wat is het kloppend hart van onze gemeenschap? Waar zijn we van?

Uit een aantal eerste gesprekken zijn dit de woorden die nu al naar voren kwamen:

Met deze kern voor ogen kijken we naar drie cirkels van invloed om ons heen (van buiten naar binnen):

1. De wereld om ons heen;
2. De dorpen waarin we wonen en
3. Onze kerkelijke gemeente.

Bij iedere cirkel laten we, bij wijze van spreken, een vlieger op met daaraan briefjes met wat ons inspireert en wat ons kerk-zijn bedreigt. Neem bijvoorbeeld de vlieger bij 'de dorpen waarin we wonen'. Inspirerend is de natuur en ruimte van wonen en dat we elkaar kennen in het dorp. Bedreigend is dat mensen meer op zichzelf zijn en het moeilijk vinden om met elkaar in gesprek te gaan, in het bijzonder het contact tussen nieuwkomers en mensen die langer in het dorp wonen.

Het idee is om, nadat bij iedere vlieger zorgen en vreugden zijn verzameld, te gaan zoeken naar wat we als kerkelijke gemeente, vanuit onze kern, zouden kunnen doen. Uit alle ideeën zullen we keuzes maken waaraan we aandacht en kracht gaan besteden. Deze keuzes bepalen dan onze concrete plannen.

We hebben een weg te gaan en we zien er naar uit jullie te spreken.

Mede namens de kerkenraad, ds. Marijn Gilhuis.

Mededelingen Diaconie

In oktober is de diaconiecollecte voor de volgende doelen.

Zondag 6 oktober: Annahuis Breda

De collecte van 6 oktober is bestemd voor het Annahuis in Breda. Een huis waar iedereen welkom is voor koffie/thee, de krant, gezelligheid en een maaltijd.

Het Annahuis bestaat 30 jaar en daarom heeft het jaarlijkse open huis tijdens de burendag (28 september) een feestelijk tintje: een taartenbakwedstrijd. **Heel Tuinzigt bakt!**

Wie bakt de lekkerste taart voor € 10,00 ? Dat is de uitdaging!

Mensen geven zich van tevoren op om mee te doen. De eerste tien aanmeldingen krijgen hun kosten vergoed. Veel bezoekers van het Annahuis hebben een smalle beurs en dit zal hen stimuleren om mee te doen.

Na de beoordeling door een onafhankelijke jury eten we de taarten lekker op met iedereen die het Annahuis deze dag bezoekt.

De opbrengst van de collecte op 6 oktober wordt besteed aan de vergoeding voor de taarten en aan overige kosten, zoals koffie en thee. Het 'open huis' trekt altijd veel belangstellenden, die zodoende het Annahuis leren kennen als een plek waar aandacht en ontmoeting centraal staan.

Alvast hartelijk dank voor uw bijdrage!

Wietske Brenters

Zondag 13 oktober: Diaconale actie Voedseldozen

Het blijft triest dat in 2024 meer dan een miljoen Nederlanders in armoede leven. Bij de Voedselbank in Made komen nu wekelijks 25 gezinnen een tas met boodschappen halen. De

regels om daar gebruik van te kunnen maken zijn heel streng en is je inkomen (dat elke 3 maanden wordt gecontroleerd) een paar euro te hoog, dan val je buiten de boot. Onze voedselpakketten gaan veelal naar de mensen die net geen aanspraak kunnen maken op de Voedselbank maar, financieel gezien, het einde van de maand ook niet halen.

Onze kerken in Lage Zwaluwe en Terheijden / Wagenberg doen het komend jaar weer mee met deze actie van de PKN. Elke zondag kun je boodschappen inleveren tijdens de viering. De diaconie vult de dozen met ongeveer 25 euro aan boodschappen zoals houdbare melk, (oplos)koffie, thee, soep en groenten in pak of blik, pasta, rijst, bloem, blikjes vis of vlees, olie, en broodbeleg, maar ook waspoeder, shampoo, douchespul en tandpasta zijn welkom.

De dozen komen terecht bij gezinnen en alleenstaanden die onze steun hard nodig hebben. De medewerkers van de afdeling 'Schuldsanering' van Surplus weten precies wie die mensen zijn.

Binnenkort liggen de winkels weer vol met feestartikelen voor de decembermaand. Geniet u zelf van zo'n overheerlijke banketstaaf, denk dan eens aan Bonnie. Die is er ook dol op maar als ze moet kiezen tussen die banketstaaf of een stukje kaas, kiest ze de kaas zodat haar kinderen morgen beleg op hun boterham hebben.

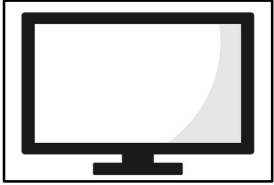
Geef dus gul. We gaven in de afgelopen 12 maanden 157 mensen een voedseldoos of voedselbon en we gaan er al vanuit dat ook in het komend jaar weer nodig zal zijn. DANK!

Zondag 20 oktober: KIA/Werelddiaconaat, Indonesië

Op 16 oktober is het Wereldvoedseldag. Daarom collecteren we op zondag 20 oktober voor een beter leven voor boeren en hun gezinnen in Indonesië.

Het is niet eenvoudig om als boer in Zuid-Sumatra het hoofd boven water te houden. Veel boeren zijn arm en de verbouw van exportgewassen heeft de grond uitgeput. Yabima, de diaconale organisatie van de kerk van Zuid-Sumatra stimuleert boeren om voedselgewassen te verbouwen en hun land zo te bewerken dat de grond zich herstelt.

Yabima stimuleert boeren om af te stappen van het verbouwen van exportgewassen, en te kiezen voor het verbouwen van voedselgewassen, waaronder rijst, maïs en cassave, voor eigen gebruik en voor verkoop op lokale of regionale markten. Yabima leert boeren om dit ecologisch te doen, zodat de grond zich kan herstellen. Boeren leren om zelf zaden en organische mest en bestrijdingsmiddelen te produceren. Doordat zij niet langer zaden of chemische middelen hoeven te kopen, dalen hun kosten en stijgt hun inkomen. Yabima geeft

Achter de schermen

Hierbij een kijkje achter de schermen bij de streamers: deze foto is gemaakt door Marcel Raafs bij de dienst van 28 juli 2024.

Het scherm in de kerk is nog zwart, maar bij de streamers staat het volgende lied al startklaar op het linkerscherf. Daar staat ook het beeld vanuit de kerk dat de mensen thuis zien.

Het rechterscherf is voor de bediening van de camera (inzoomen, uitzoomen, draaien).

Er is nog een derde scherm, dat is voor de bediening van het geluid.

Op de laptop (het vierde scherm) worden de 'dia's' afgespeeld die op het scherm in de kerk te zien zijn.

Gemeente zijn in het licht van Christus!

Een impressie van de startzondag

Bij binnenkomst klonk er geroezemoes, zoals wel vaker als je de kerk binnenkomt. Maar nu was het geroezemoes met koffie! Aan de dienst vooraf was er al ruimte voor ontmoeting met elkaar. De gesprekken waren geanimeerd. Er lagen stellingen op de tafels, voor als mensen wilde praten over wat belangrijk is voor de gemeente. Sommigen waren druk daarmee, anderen hadden meer te delen aan nieuws over het wel en wee.

De dienst was geanimeerd. 'Jezus volgen?!' was het thema. Hoe zou het zijn als we 'Van links! Naar rechts!' als gemeente door onze dorpen zouden gaan? Jezus volgen vraagt misschien iets anders, lezen we uit het Evangelie. Jezus vraagt zijn leerlingen om te kijken naar de mens in hoe hij of zij is. Ontvang anderen zoals je een kind zou ontvangen: zonder drempels, met open armen. 'Als je zo iemand ontvangt, dan ontvang je mij.' En het zou zomaar kunnen zijn dat je dan in de ander iets van God ervaart. In deze belofte had even daarvoor Jolanda Vos – van der Linde de zegen ontvangen voor haar taak als kerkelijk medewerker in het pastoraat. Het was een mooi moment voor haar en haar man, familie en vrienden. Familie en vrienden, haar vader ook, vierden mee via de streaming. Ieder die in de dienst was kon een kleine vlieger met een boodschap mee naar huis nemen. Een teken van verbondenheid en van de gesprekken die we de komende tijd voeren over de toekomst van onze gemeente.

Na de dienst en de koffie met heerlijke taart en koek, zijn we het gesprek aangegaan over de uitdagingen waar we voor staan als gemeente en wat we zouden kunnen doen, in die wereld waarin we leven om gemeente van Christus te zijn. Tussendoor zijn we aangewakkerd en blij gemaakt door een inspirerende workshop van Leander. Hij leerde ons hoe we een gospel goed kunnen zingen. Het was een lied van zegen en engelen die met ons meegaan: 'All night, all day, angels watchin' over me, my Lord. All night, all day, angels watchin' over me.' (lied 249 van ons Liedboek). Nacht en dag zijn er engelen die over mij waken, oh God!

Het gesprek heeft me geïnspireerd: we spraken goed met elkaar over wat ons beweegt als gemeente en in ons persoonlijk leven. Als dit de voorbode is voor de gesprekken komende maanden, gaan we een boeiende herfst en winter tegenmoet!

Tot slot zongen we nogmaals dat we hopen dat engelen dag en nacht als Gods zegen met ons meegaan!

Rest mij, mede namens Kees Groeneveld en Nelleke ten Haaf (de voorbereidingscommissie) dank te zeggen aan allen die in welke vorm dan ook aan deze dag en dienst hebben bijgedragen. Velen ook die er uiteindelijk niet bij konden zijn maar niettemin hebben meegedacht en meegedaan.

Hartelijke groet, ds. Marijn Gilhuis.

Viering van 80 jaar bevrijding in de gemeente Drimmelen

Vanaf begin september van dit jaar tot 5 mei 2025 gedenken we de bevrijding 80 jaar geleden van Nederland en van onze gemeente.

Op initiatief van de gemeente Drimmelen hebben de 4 en 5 mei commissies en betrokken verenigingen en stichtingen voor de periode november 2024 tot 5 mei 2025 allerlei activiteiten georganiseerd om de bevrijding te gedenken en te vieren.

Inmiddels is de landelijke herdenking gestart met een herdenking op de militaire begraafplaats in Margraten en is er op 12 september jl. een provinciale aftrap gedaan in Volkel.

De activiteiten in onze gemeente worden gepubliceerd op de Kalender 'Route naar de Vrijheid' in het Carillon en op de site WijzijnDrimmelen.nl. Hier onder een kort overzicht van deze activiteiten.

De inwoners van de gemeente Drimmelen worden opgeroepen om op 3 november de bevrijding te gedenken door het uithangen van de Nederlandse of Poolse Vlag. Omdat we bevrijd zijn door Poolse militairen wordt opgeroepen ook de Poolse vlag uit te steken. Mocht u over een Poolse vlag willen beschikken (€ 5,-/st.) kunt u contact opnemen met Peter Kraak. (peter@peterkraakprojecten.nl)

Kalender 'route naar de vrijheid'

12 oktober 2024 :

Bevrijdingsconcert Harmonie Terheijden
Locatie: De Cour, Terheijden

1 november 2024:

Première film De Liniecrossers
Liniecrossers Lage Zwaluwe-Sliedrecht - film
De film duurt ca. 45 minuten en toont oude en nieuwe beelden. Naast 80 jaar bevrijd komt ook het besef van 'wat is 80 jaar' aan bod. In de periode november 2024 tot mei 2025 wordt deze film op de nodige momenten en plaatsen getoond. (zie <https://liniecrosser.nl/>)

2 november 2024:

Bevrijdingsconcert Wagenberg

3 november 2024:

Memorial tocht.

Een tocht met historische militaire voertuigen gaat langs 7 herdenkingsmonumenten met bloemlegging in de dorpen van Drimmelen. Wandelen op Zondag geeft mogelijkheid om een etappe mee te lopen

8 november 2024:

Adoptie-overdracht Stichting De Liniecrossers
i.s.m. basisschool De Grienden

30 november 2024:

Anjerconcert door de Koninklijke Militaire Kapel 'Johan Willem Friso'.

Locatie: Amerhal, Made

4 mei 2025:

4-mei herdenkingen in de kernen van de gemeente Drimmelen

4-5 mei 2025 :

Bevrijdingsvuur komt naar gemeente Drimmelen

5 mei 2025:

Harmonie St. Caecilia, Mades Mannenkoor, Amor Musae, Tempeliers, Regio - orkest verzorgen een vrijheidsconcert.

Locatie: Bernardus, Made

Periode november 2024 tot mei 2025 :

Diverse activiteiten in de verschillende kernen

- Activiteiten voor ouderen in Ganshoek, Wijngaerd, Antonius Abt.
- Activiteiten voor jongeren
- Doorlopende fototentoonstelling door Heemkundekringen / erfgoedvereniging / Theek5
- Theek5 Lezingen & overige activiteiten
- Film 'Biesbosch onder vuur'
- VVV:
 - Bevrijdingsroute fietstocht met gids op 5 mei
 - Voorjaar 2025: Aantal keren: Vaartocht naar + Bezoek aan Zwarte Schuur in Biesbosch thema Bevrijding
 - Zelfstandig fietsbare fietstocht in het kader van 80 jaar bevrijding

Namens het 4 mei comité Lage Zwaluwe
Douwe van den Berg
Peter Kraak

De poppenspeler van Warschau
Een muzikale vertelvoorstelling over moed en overlevingskunst

In het kader van 80 jaar bevrijding van WOII hebben we het Trio Wilde Eend bereid gevonden om naar Zevenbergen te komen voor een heel indrukwekkende voorstelling.

Valt er ooit iets te leren van een oorlog? Hoe blijf je overeind als je er middenin zit? Welke keuzes kun je dan nog maken?

Tijdens de Tweede Wereldoorlog probeert de Joodse tiener Mika Hernsteyn te overleven in het getto van Warschau. In een oude jas van opa vindt hij enkele handpoppen en ontdekt hij zijn verborgen talent. Met zijn poppenspel biedt Mika niet alleen plezier en afleiding, maar ook troost en hoop.

Deze aangrijpende voorstelling gaat over levens die zich verweven, bezien vanuit het perspectief van vriend én vijand. Ontroerende Oost Europese melodieën en liedjes geven de vertelling nog meer kleur. Dit grotendeels waargebeurde verhaal is gebaseerd op de gelijknamige roman van Eva Weaver.

Datum: **vrijdag 1 november**
Vanaf de leeftijd van 10 jaar en ouder
Tijdstip: 20.00 uur - 22.00 uur
Locatie: Theater De Schuur, Kerkstraat 23 in Zevenbergen
Kostprijs: € 16,50
Tickets via <https://theaterdeschuur.nl/voorstellingen/de-poppenspeler-van-warschau/> of ter plaatse te koop.

Rommelmarkt zaterdag 12 oktober 2024 in het Witte Kerkje

Dit jaar houden wederom een rommelmarkt en wel op zaterdag 12 oktober van 9.30 tot 16.00 uur in het kerkje aan de Hoofdstraat 1 te Terheijden.

De opbrengst komt ten goede aan het onderhoud van het monumentale kerkje zodat dit voor het dorp Terheijden en onze Protestantse gemeente behouden kan blijven.

Wilt u spullen voor de verkoop op onze rommelmarkt geven dan zijn we daar blij mee. GEEN kleding en groot meubilair. Het zou fijn zijn wanneer u zelf uw spullen komt afgeven bij het kerkje. Op woensdag 9 oktober en donderdag 10 oktober is het kerkje daartoe geopend tussen 16 en 20 uur. Svp alleen binnen spullen afgeven en niet voor de deur of het hek zetten.

Voor meer informatie:
Jan Vonk 06 - 27021028
info@wittekerkjeterheijden.nl

Witte Kerkje Terheijden - ongelooflijk wat er kan !!!

Dierendag met dierenzegening in de Gummaruskerk in Wagenberg

De allereerste dierendag vond plaats op 4 oktober 1930. Een jaar eerder was tijdens een internationaal congres van de dierenbescherming die datum uitgeroepen tot Werelddierendag om aandacht te vragen voor het welzijn van dieren. De keus viel op 4 oktober omdat het ook de gedenkdag is van Sint Franciscus van Assisi; de heilige die bekend staat om zijn grote respect voor al het leven en dat van dieren in het bijzonder. Daarom kun je huisdieren en dierenknuffels laten zegenen op deze dag. Kinderen, ouders en alle dierenliefhebbers zijn welkom in de Gummaruskerk in Wagenberg, op vrijdag 4 oktober tussen 18.30 en 20.00 uur. (Een vrijwillige bijdrage is welkom).

Zoek het ook eens hogerop in de kerk

U ziet het regelmatig in de agenda van De Verbinding: 9:00 uur kerk schoonmaken in Lage Zwaluwe. Een groep vrijwilligers maakt de kerk schoon en houdt dat regelmatig bij.

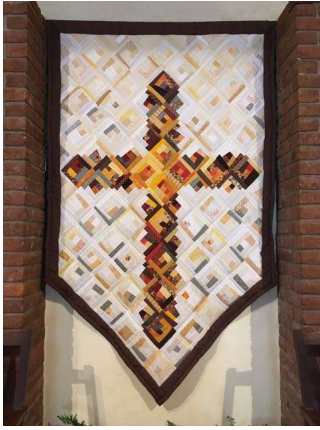
Wij zijn op zoek naar versterking, want de vaste ploeg wordt kleiner en er zijn klussen die simpelweg te zwaar of te hoog voor ons zijn. Het zou heel fijn zijn als er een keer een kerkschoonmaak - plus gehouden kon worden, met precies die bezigheden waarvoor extra spierkracht nodig is en waarvoor je op een trap moet staan.

Wie meldt zich aan voor een paar uur fitness in de kerk, eventueel op zaterdag?

Ook als u liever met beide benen op de grond blijft, is uw hulp zeer welkom. Kom gewoon een keertje meedoen, vele handen maken licht werk.

Marjolein ten Haaf, telefoon 06-57221025

Zo leerde ik mijn kerk in Tanzania kennen (deel 2)

Op verzoek van de redactie heeft Heleen Koster geschreven over de kerk in Arusha (Tanzania). Het eerste deel kon u lezen in het kerkblad van september. Hierbij het tweede deel.

Tweede fase: vanaf 1997

Na 1988 vertrekt ons gezin voor een paar school-, werk- en studiejaren naar Nederland, om in 1997 terug te zijn in Arusha, waar we op onze eigen shamba eerst bloemzaad telen, en daarna frambozen.

Wat een verrassing om in 1997 een nieuwgebouwde internationale kerk aan te treffen - opgezet door de groep mensen die vroeger in de Greek Club hun kerk organiseerde. Een daar werkende Amerikaanse architect had een rond-achtig gebouw ontworpen, midden in een volks- en marktwijk van Arusha,

gefinancierd door de kerkgemeenschap en giften uit het buitenland. Donaties, ontvangen na lezingen over de gezondheid in Tanzania, werk dat artsen en verpleegkundigen allemaal doen. Werk door agrarische vakmensen om kleine Afrikaanse boeren te helpen (Hilfe für die Massai, Heifer organisaties, ECHO-East Africa). Waar vee- en koffieboeren en kleine groentetelers geleerd wordt zichzelf te helpen met beter uitgangsmateriaal, minder gif, en zoveel mogelijk lokale vermeerdering. De chirurg, over wie ik in het eerste deel schreef, zette op deze manier een ziekenhuis (naast de kerk, midden in de volkswijk) neer, met stagemogelijkheden voor arts-studenten, verpleegkundigen, vroedvrouwen, en een kleine hospiceorganisatie. Alles kon en kan niet ineens: allemaal financieel beetje bij beetje gelegd, bij elkaar gepraat en georganiseerd, jarenlang.

Ik mocht een paar keer mee met een hospicedienst - gewoon langs de hutten van heel erg zieken. Wat een voorzichtig werk. Wat een opzet. En met wat een geduld en liefde wordt met stervenden omgegaan. Chirurgen en huidartsen uit de VS brengen af en toe hun vakantie in Tanzania door: eerst alle blanken uit Arusha uitnodigen om hun zonnevlekken weg te laten halen - en met het zo verdiende geld daarna operaties uitvoeren bij niet-kapitaalkrachtige Afrikanen, zoals gespleten verhemeltes, omgedraaide voeten, verminkte besneden vrouwen oplappen, zodat die weer normaal kunnen leven in hun dorpen.

Een van de gemeenteleden is een Duitse vrouw, die als diacones vanaf haar 18e jarenlang tussen de Masai woonde, en al jaren medische zorg verleent vanuit een mobiele kliniek. De Masai zijn nomaden, rondtrekkend met koeien en geiten, een krijgerscultuur. Ze hebben op bepaalde plaatsen wel hutten, voor vrouwen en kinderen. Een van de Masai-gebruiken: als je vriend (man) komt logeren in je hut, bied je hem ook je vrouw aan. De Masai mannen zijn vaak afwezig met hun vee. Altijd op zoek naar vrij land om te begrazen. Dat vrije land wordt steeds minder. Vaak blijven vrouwen en kinderen achter in die gebieden. De Duitse vrouw zet scholen voor Masai meisjes op, beroepsscholen voor Masai jongens, opvanghuizen voor Masai weeskinderen. In de nieuwe internationale kerk komt zij regelmatig preken in de vorm van poppenkastverhalen. De poppen zijn zelfgemaakte wilde dieren uit de Masaigebieden en de Serengeti. De kinderen én de volwassenen hangen aan haar lippen!

De kerk zelf, Arusha International Community Church is bijna rond. Buiten is er een gemeenschapsplein, met bomen, struiken en een bescheiden tuin rondom. En met twee grote dadelpalmen - hoe handig met Palmzondag! Een erf om je thuis te voelen, om te onderhouden. Een kerk om je beschut in te voelen. Binnen valt er zoveel licht naar binnen, dat het doet denken aan de sfeer in het Witte Kerkje in Terheijden. Geen altaar, wel een mooie grote tafel met mooi besneden poten. Geen orgel, wel een mooie vleugel. Een houten kruis - katholieken en protestanten van alle gezindten in EEN kerk. Op zondagochtend slaat de katholieke helft een kruis met knicks en de protestanten doen dat niet. Het k a n dus wel - zomaar, voor EEN God. De kerk heeft geen vaste predikant. Gepreekt wordt er door leken, een in Arusha wonende of reizende theoloog, soms een piloot, soms door mensen met een deeltijd theologische opleiding. Net als in Terheijden en Zwaluwe wordt een dienst (van 1 1/2 u) door iemand ingeleid. De kerk is meestal stampvol. Leiders, prekers, kerkgangers: ieder is blank, bruin, goud, zwart, elke kleur. De bijbellezing wordt gedaan door gewone kerkgangers.

Er zijn altijd veel *Sunday school* kinderen - 2 leeftijdsgroepen. De belijdenisgroepen komen apart samen. De kinderen komen elke dienst binnen bij het begin van de dienst en zijn kort aanwezig, voor het einde van de dienst komen de kinderen weer terug. Ze zingen af en toe, organiseren een enkele keer een hele dienst. Tijdens het bidden wordt er soms individueel hardop gebeden.

De kerk heeft een levendig contact met een universiteit vlakbij Arusha (theologie, muziek, IC) We luisteren tijdens de dienst vaak in doodse stilte naar een viool, cello, harp, fluit of stem.

Het aantal Afrikanen in de kerkgemeenschap is gegroeid. Er worden cursussen voor hen georganiseerd, en ze vervullen functies: preken, de dienst leiden, geld ophalen, kerktelevisie, bestuursfuncties. Kerk en bestuur is altijd gemengd van kleur en van protestant of katholiek

Er is aantal wekelijkse bijeenkomsten:

- bijbelstudie
- gebedsgroep
- muziekgroep
- AA
- bloemen / tuingroep
- *reaching out* groep (o.a. in contact met mensen/groepen in en rond Arusha die extra zorg/aandacht nodig hebben, al dan niet financieel)
- groep 'hangjongeren' (voor hen worden o.a. trektochten op de berg en sport georganiseerd)
- *Harvest Festival* - fruit en andere producten worden meegebracht door kerkgangers voor de *Harvest* markt. De opbrengst gaat bijvoorbeeld naar de *reaching out* groep, of de hospice - organisatie
- *evenings for sacred music* - concertvorm, iedereen kan zich daarvoor aanmelden, soms wordt er een Afrikaans koor uitgenodigd

Al met al barst de kerk van activiteiten. Door alle samenwerking en groei is er een warm contact tussen gemeenteleden.

Je kunt je afvragen of het wel gewenst was dat *missionaries* in 1904 de natuurgodsdiensten en andere religieuze lokale structuren wilden beïnvloeden. Moest dat nou? Er waren toch al katholieke en moslim structuren?

Het heeft plaatsgevonden.

Ik heb in ieder geval respect voor alle moeite die gedaan is om alle Afrikanen waar nodig hulp te bieden. Op medisch, agrarisch, technisch, onderwijs-, organisatorisch en humaan gebied.

Het is gegaan zoals ik de bijbel zie: afgezien van wreed- en hardheden en dominante geboden en verboden, is de bijbel een zeer sociaal document, waarbij de figuur van Jezus de meest humane is.

Het patchwork kruis op de foto hangt in de kerk van Arusha. Het is gemaakt door Susan Simonson.

Samen Eten

Thuis, in de keuken van Gerard en Inge, worden de maandelijkse maaltijden voor Samen Eten bereid. Kok Gerard kookt bijna alles zelf: soep, vlees of vega, groenten en salade, aardappelen, rijst of macaroni, alles zoveel mogelijk uit onze eigen tuin. Inge vult het menu aan met een borrelhapje, een toet en soms nog iets voor bij de koffie.

Onlangs kwamen onze Indiase pleegdochter en – kleindochter Madhu en Rose bij ons logeren en omdat ze alle twee graag én lekker koken boden ze aan om onze Samen

Eters te verrassen met een Indiase maaltijd. Zij maakten *Samosa's*; gevulde bladerdeeghapjes met aardappelen, bij de borrel. Gerard maakte dhalsoep, een geurige linzensoep. Daarna kwam het hoofdgerecht bestaande uit pilav (rijst) met groenten, een pittige tomatenchutney en kerrie-eieren in een rode saus. Als bijgerecht maakte Inge *raita* van komkommer met dikke yoghurt, waarmee je de vlammen een beetje kon doven. In India eet men brood bij de maaltijd dus Madhu en Rose hadden ook een flinke stapel *chapatis* gebakken. Een fris mangotoetje maakte het menu compleet! Aan het einde van de avond konden we nog een bak Pilav mee naar huis nemen, de rest was schoon op!

We koken natuurlijk meestal niet zo uitgebreid maar kom een keer mee eten en geniet dan van een gezonde en voedzame 3-gangen maaltijd mét of zonder vlees, met liefde klaargemaakt met ingrediënten uit onze eigen tuin en uit de buurt. Elke 1e vrijdag van de maand Eten we Samen in de Tuinkamer van het Witte Kerkje. Vanaf half zes bent u dan welkom. De maaltijd kost 6 euro. Aanmelden is wel verplicht vanwege de beperkte ruimte: mail of bel naar Jacqueline: jacqueline.vasdias@gmail.com of 06 45566108.

Vrienden van DHAN

In India leven ruim 34 miljoen mensen in extreme armoede en ruim 100 miljoen mensen hebben een zeer laag inkomen. DHAN Foundation adviseert gezinnen over het verbeteren van hun levensstandaard. Volwassenen kunnen via DHAN alfabetiseringscursussen volgen. Dit wordt daarna aangevuld met specifieke beroepsopleidingen voor werk waar in de regio veel vraag naar is. Dit leidt tot meer inkomen. Kinderen gaan vaak niet naar school maar komen met hun ouders mee naar de locatie of blijven achter in het dorp.

Sommige oudere kinderen beginnen soms ook heel vroeg met werken. DHAN biedt de jongere kinderen veiligheid, onderwijs en eten. Voor elk kind dat deelneemt aan de DHAN scholen is een basis- tot gevorderd curriculum samengesteld dat zich richt op talen, rekenen, fysieke activiteit, kunst en ambachten, evenals gezondheids- en hygiëne-vaardigheden, afhankelijk van de leeftijd van de kinderen.

Iedere dag wordt begonnen met kringtijd, speeltijd, toiletbezoeken (om goede gewoontes aan te leren), Engelse-, en wiskundelessen, samen met audiovisuele hulpmiddelen (muziek/dans/films/verhalen vertellen/kunst) en meer.

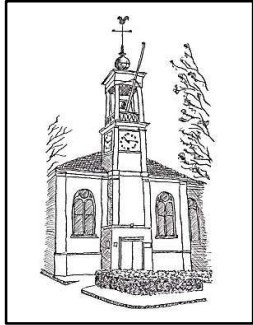
De grootste uitdaging was om de ouders te overtuigen. Pas nadat de ouders de kinderen dagelijks naar het centrum vergezelden, begrepen ze de voordelen. Inmiddels hebben ouders de scholen omarmd en zijn deze nu actief in 40 dorpen. Ouders begrijpen nu beter het belang van educatie. Het idee is om een gewoonte te creëren om dagelijks naar een gestructureerde ruimte te komen.

Na twee of drie jaar bijscholing op deze manier zijn veel kinderen klaar om naar een reguliere school of vervolgonderwijs te gaan. Naast hun leerniveau en begrip, zijn hun sociaal - emotionele vaardigheden in hoge mate ontwikkeld. DHAN richt zich op een segment dat volledig wordt verwaarloosd. Deze kinderen leren nu ongeveer twee uur per dag in een veilige omgeving. Dit heeft heel veel impact.

Dat alles wordt mede mogelijk gemaakt door uw financiële steun. Blijft u ons helpen?
U kunt doneren op Bankrekening: IBAN NL77 RABO 0120 2603 36 .
Kijk ook eens op onze website: www.vriendenvandhan.nl

Van harte dank voor uw giften namens de drie bestuursleden:
Diny Fockens-Brink, secretaris;
Corné de Jonge, penningmeester;
Annette Houtekamer-van Dam, voorzitter

Lage Zwaluwe

Kerkgebouw:

Kerkstraat 49, Lage Zwaluwe
Postadres: Schoven 1
4926 DR Lage Zwaluwe

Scriba:

Kees Groeneveld
Schoven 1, tel. 06 – 11 41 27 80

Bankrekeningnummers:

Bankrekening College van Kerkrentmeesters:
NL40 RABO 0373 7073 55 of
NL77 RABO 0126 7069 56
t.n.v. Protestantse gemeente te Lage Zwaluwe

Bankrekening kerkblad:
NL40 RABO 0373 7074 52
t.n.v. Protestantse gemeente te Lage Zwaluwe

Bankrekening solidariteitskas:
NL31 RABO 0373 7075 17 t.n.v. Protestantse
gemeente te Lage Zwaluwe

Bankrekening De Cantorij:
NL 96 RABO 0373 7428 19
t.n.v. PG Lage Zwaluwe Cantorij

Bankrekening Diaconie:
NL74 RABO 0373 7105 26
t.n.v. Diaconie Protestantse gemeente
Lage Zwaluwe

Terheijden – Wagenberg

Kerkgebouw:

Hoofdstraat 1, Terheijden

Scriba:

Annette Houtekamer – van Dam
Hartelweg 22, tel. 076 - 5870320

Bankrekeningnummers:

Bankrekening College van Kerkrentmeesters:
NL73 RABO 0373 7298 47
t.n.v. CvK Beheer Protestantse gemeente
Terheijden - Wagenberg

Bankrekening Diaconie:
NL96 RABO 0373 7392 30
t.n.v. Diaconie van de Protestantse gemeente
Terheijden – Wagenberg